

Vlaams
Parlement

ingediend op **682** (2015-2016) – Nr. 1
3 maart 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Verenigde Commissies voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
en voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Karin Brouwers, Jan Van Esbroeck en Katia Segers

over de actuele situatie in Polen
naar aanleiding van de recente berichtgeving

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Ann Soete, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Herman Wynants;

Caroline Bastiaens, Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Kathleen Krekels, Bart Nevens, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Manuela Van Werde, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Tinne Rombouts, Koen Van den Heuvel, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Tine Soens, Freya Van den Bossche;

Imade Annouri.

De Verenigde Commissies voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed en voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media hielden op 3 februari 2016 een gedachtewisseling met ambassadeur Artur Harazim, over de actuele situatie in Polen naar aanleiding van de recente berichtgeving.

1. Verwelkoming

Rik Daems, voorzitter, verwelkomt ambassadeur Harazim en leidt de gedachte-wisseling in. Hij legt uit dat Vlaanderen conform het principe 'in foro interno, in foro externo', bevoegd is voor het buitenlands beleid op de domeinen waarvoor het ook binnen de Belgische staatsordening bevoegd is. Een aantal Vlaamse volksvertegenwoordigers hebben ook zitting in het Europees Comité van de Regio's en in de Raad van Europa, die zich bezighoudt met de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat. Polen heeft zelf aan de bij de Raad van Europa horende Commissie voor Democratie door Recht – ook Commissie van Venetië genoemd – een advies gevraagd over zijn nieuwe grondwet.

2. Inleidende uiteenzetting door Z.E. Ambassadeur Artur Harazim

Artur Harazim, ambassadeur van Polen in België, dankt voor de uitnodiging. Hij vindt het belangrijk dat diplomaten en regeringsvertegenwoordigers niet alleen hun collega's ontmoeten, maar ook parlementsleden en burgers. Hij is zich bewust van de Europese media-aandacht voor de actuele situatie in Polen. Op de Poolse politieke kalender was 2015 een erg belangrijk jaar: in de lente waren er presidents- en in de herfst parlementsverkiezingen. Voor het eerst sinds 1989 behaalde een partij de absolute meerderheid en is er geen enkele linkse partij in het parlement vertegenwoordigd. Het nieuwe parlement en de nieuwe regering zijn inmiddels begonnen met de uitvoering van hun wetgevende agenda. Enkele nieuwigheden vormen ook in het buitenland voorwerp van discussie, zoals de wijzigingen met betrekking tot het Grondwettelijk Hof en de Mediawet, over andere zaken bestaat er veel minder discussie. De nieuwe regering focust echter niet alleen op het Grondwettelijk Hof. Bij wijze van voorbeeld, vermeldt de ambassadeur de recent aangekondigde hervorming van de kinderbeijlageregeling en een aantal plannen voor grootse evenementen in 2016. De spreker zal vooral ingaan op de twee onderwerpen die aan de basis liggen van deze gedachtewisseling: het Grondwettelijk Hof en de openbare omroep.

Het Poolse Grondwettelijk Hof is zoals in vele Europese landen een relatief nieuwe instelling, die pas sinds 1985 bestaat. Tot 1997 had het Poolse parlement de bevoegdheid de uitspraken te verwerpen. Niemand in Polen stelt echter de noodzaak van grondwettelijke rechtspraak in vraag. Het voorbereidende werk voor de aan de orde zijnde wijzigingen begon nog onder het vorige parlement en de vorige coalitie, in samenwerking met het hof zelf. De wet werd in augustus 2015 aangenomen en werd nadien, in november en december, geamendeerd door het nieuwe parlement.

De twee belangrijkste discussiepunten zijn de aanwijzing van nieuwe rechters en de gewijzigde procedure. Het doel van het ontwerp dat de vorige regering indiende, was de versnelling van de verkiezing van sommige leden van het hof. Die verkiezing gebeurt in het parlement, gevolgd door een eedaflegging bij de president. Niet alle termijnen lopen gelijk af, wat moet zorgen voor pluralisme. In de zomer van 2015 verkoos het parlement vijf rechters, van wie twee eerder dan voorzien, waarop het hof zelf in december oordeelde dat hun verkiezing ongrondwettelijk was.

Dat deze verkiezing nog tijdens de vorige legislatuur gebeurde, leverde bovendien de politieke kritiek op dat het pluralisme binnen het hof erdoor werd

verminderd. Daarom herriep het nieuwe parlement in november de verkiezings-resolutie en verkoos het vijf nieuwe rechters, die inmiddels ook al de eed aflegden bij de president. Als gevolg daarvan is de nieuwe situatie vrij complex: in het hof hebben rechters zitting die hun functie uitoefenen, andere die dat nog niet doen maar wel al de eed hebben afgelegd, en nog andere die verkozen zijn door het vorige parlement maar nog niet de eed hebben afgelegd. Bemoedigend vindt de ambassadeur wel dat de hele Poolse politieke wereld op zoek is naar een compromis, wat zal worden vergemakkelijkt doordat binnen achttien maanden een aantal van de lopende ambtstermijnen aflopen.

Wat de procedureregels betreft, wijst hij erop dat die door het parlement en niet door het hof zelf zijn vastgelegd. De recente wijzigingen zijn gericht op een grotere transparantie en op het beklemtonen van het belang van variatie in de gezichtspunten. Daarom bepaalt de wet van 22 december 2015 dat het hof voltallig moet vergaderen met dertien rechters en niet in kleinere kamers van vijf, dat het moet beslissen bij tweederdemeerderheid en niet bij gewone meerderheid, dat het zaken moet behandelen in de volgorde van ontvangst en dat dit in het openbaar moet gebeuren. Tot slot werd ook een disciplinaire procedure geïntroduceerd. De ambassadeur bevestigt dat aan de Commissie van Venetië een oordeel is gevraagd over deze amendementen. Vijf experts van die commissie, waaronder de Luikse professor Jean-Claude Scholsem, brengen volgende week een werkbezoek aan Polen en zullen daarbij de diverse betrokkenen ontmoeten. De Commissie van Venetië brengt haar eindadvies uit in maart.

Daarop gaat de spreker in op de nieuwe mediawetgeving. Polen vormt met zijn 38 miljoen burgers een grote mediamarkt. Er zijn drie grote omroepgroepen actief, waarvan er een publiek is (Telewizja Polska) en twee privé (TVN en Polsat), naast enkele kleinere die zijn opgericht door de katholieke kerk of een partijgebonden stichting. Zowel het televisie- als het radioaanbod is dus erg gevarieerd in Polen. Er zijn veel dag- en weekbladen, die alle mogelijke standpunten van de Poolse publieke opinie weergeven.

De nieuwe wetgeving betreft uitsluitend de publieke omroep. De wet die in december 2015 werd aangenomen, is een overgangsregeling die van kracht is tot juni 2016. Al jaren vragen experts, journalistenverenigingen en ook de publieke opinie om een wijziging van de bestaande regeling voor de openbare omroep. De bedoeling is opnieuw meer variatie in de standpunten te brengen en een duidelijk onderscheid te maken tussen informatie en commentaar of opiniëring. In het verleden was dat niet altijd even duidelijk. De recente wet heeft een beperkte scope; ze handelt over de eigendomsrechten van de staat. In afwachting van een nieuwe wet, die komende zomer verwacht wordt, wijst als overgangsmaatregel de minister van Financiën de hoofden van de publieke televisie en radio aan. Verder werd de bevoegdheid voor de aanwijzing van de topmensen van radio en televisie gescheiden van de regulerende bevoegdheid van de nationale omroepraad. Die instantie bestaat sinds 1992 en kon tot nu toe de procedure organiseren voor het aanstellen van de directeurs en hen vervolgens ook aanwijzen. De doorgevoerde scheiding komt overeen met het principe dat in de hele Europese Unie op dit vlak wordt gehanteerd.

Op dit moment bereidt de minister van Cultuur een wetsontwerp voor over publieke media (televisie en radio), met de nadruk op de versterking van de Poolse identiteit, de onpartijdigheid, de onafhankelijkheid, het pluralisme en de kwaliteit. De openbare omroepen zullen niet langer onder de handelswetgeving vallen maar een publieke rechtspersoon vormen. Er komt voor hen een Nationale Mediaraad, los van de al genoemde omroepraad die de mediamarkt als geheel reguleert. Het debat hierover loopt zowel in de media als in het parlement.

De spreker wil tot slot nog beklemtonen dat er geen twijfel bestaat over de mediavrijheid in het Polen van vandaag en dat niemand daar enige verandering in verwacht. De Poolse regering staat open voor dialoog. Ze is overigens al in gesprek met de Europese Commissie, die om nadere inlichtingen vroeg. Er is de al genoemde samenwerking met de Commissie van Venetië, er komt een bezoek aan Warschau van ondervoorzitter Frans Timmermans van de Europese Commissie en premier Szydło nam deel aan het debat in het Europees Parlement. Hijzelf is hier en bereid om te antwoorden op de vragen van de leden.

3. Bespreking

3.1. Vragen en opmerkingen van de leden

Karl Vanlouwe dankt de ambassadeur voor zijn bereidheid om naar deze verenigde commissies te komen. Deze gedachtewisseling kan mogelijk voor de nuances zorgen die niet altijd aanwezig zijn in de mainstreammedia. In de controverse over de hervorming van het Grondwettelijk Hof en de mediawetgeving waardeerde hij dat premier Beata Szydło onderstreepte dat Polen, na de vele moeite dat het deed om deel uit te maken van de EU, dit niet zomaar wil opgeven. Ook zijn fractie is voor een sterke rechtsstaat en voert persvrijheid hoog in het vaandel, maar hij stoort zich aan de selectieve verontwaardiging die in Europa bestaat.

Men bekritiseert de politieke samenstelling van het hof, maar andere Europese landen, inclusief België, hebben niet bepaald recht van spreken op dat vlak, meent het lid. Kan de ambassadeur bevestigen dat ook in de vorige legislatuur een groot deel van de raadsleden werd aangewezen door de regeringspartij van toen, waartoe ook voorzitter Donald Tusk van de Europese Raad behoort? En is dat dan het democratische gehalte dat in ere hersteld moet worden volgens degenen die willen terugkeren naar de vroegere situatie?

Ook de kritiek op de Mediawet moet gerelativeerd worden door de toegeving van Poolse journalisten dat er vroeger beïnvloeding was door de regeringspartij. In heel Europa worden raden van bestuur van openbare omroepen op een bepaalde manier benoemd. De keuze voor een aparte raad voor de publieke media zou de N-VA in Vlaanderen niet maken, maar dat betekent niet dat democratie of persvrijheid op het spel staan in Polen, dat zich nog niet zo lang geleden zelf bevrijdde van het communistische juk. De spreker is alvast tevreden met de constructieve medewerking aan het onderzoek van de Europese Commissie en stelt voor het einde daarvan af te wachten. Zeer cynisch is wel dat dit onderzoek werd bevolen door de Duitse EU-commissaris, terwijl een tijd geleden uitlekte dat de WDR zijn journalisten verplichtte om positief te berichten over de migratiecrisis. "You shouldn't throw stones if you live in a glass house."

Wilfried Vandaele wil evenmin meestappen in de selectieve verontwaardiging. Vrije nieuwsgaring en vrije meningsuiting en de rol van de openbare omroep daarin, ook als ondersteuner van cultuur en identiteit, zijn voor zijn fractie zeer belangrijk. Hij heeft uit de toelichting begrepen dat het gaat om een overgangsmaatregel en wacht graag de resultaten van de dialoog daarover binnen Polen en met Europa af. Vragen als in hoeverre een openbare omroep – online – mag opiniëren, zijn overigens ook in Vlaanderen aan de orde.

Nadat hij de ambassadeur in het Pools heeft begroet, noemt *Joris Poschet* 'Polen dienen, Europa bouwen, de wereld begrijpen' een prachtige slogan op de website van de Poolse ambassade in België. Het curriculum van de ambassadeur laat geen twijfel bestaan over diens Europese betrokkenheid. Zowel de spreker zelf als zijn fractie hechten zeer veel belang aan het EU-lidmaatschap van Polen, niet

alleen voor de Polen zelf maar ook omdat de Unie zichzelf niet is zonder een sterk Polen als Europese spil in Centraal-Europa.

Voor CD&V is deze vergadering dan ook geen berisping, wat overigens bijzonder pretentief zou zijn en getuigen van een soort West-Europees paternalisme. Wel maakt de fractie zich zorgen over de mediawetten. Wat wordt er precies bedoeld met de missie van TVP, Radio Polskie en het persagentschap PAP betreffende "het cultiveren van de nationale tradities en vaderlandslievende en humanistische waarden"?

Verder wordt gevraagd de standpunten van de president, de premier en het parlement te verspreiden (*rozpowszechnianie*), terwijl de standpunten van geregistreerde politieke partijen voorgesteld (*przedstawianie*) moeten worden. Bedoelt men met 'het parlement' het meerderheidsstandpunt of gaat het om alle fracties in het parlement? Kan de ambassadeur het verschil tussen verspreiden en voorstellen uitleggen?

De TVP, Polskie Radio, het persagentschap PAP en zeventien regionale radiozenders veranderen inderdaad van rechtsvorm en worden publieke rechtspersonen, waarbij een directeur aan het hoofd komt die meteen ook hoofdredacteur is. Dat is voor CD&V een zeer verontrustende keuze. De zakelijke leiding wordt zo immers vermengd met het redactionele, wat de onafhankelijkheid van de redactie ondermijnt. Hoe ziet de ambassadeur dit?

Tot slot wordt de Nationale Mediaraad samengesteld uit twee vertegenwoordigers van de president, twee van de Sejm en een van de Senaat. Wetende dat die drie instellingen momenteel gedomineerd worden door één politieke partij, is de vraag hoe de oppositie daarbij zal worden betrokken.

Het is *Ward Kennes* niet duidelijk hoe het Grondwettelijk Hof zelf tegen het parlement beschermd wordt. Kan het parlement de werkingsregels van het hof bij gewone meerderheid wijzigen of is een tweederdemeerderheid vereist? Wat is het standpunt van de Poolse regering in het debat dat momenteel wordt gevoerd over de toekomst van Europa en meer bepaald in het hervormingsdebat? Moet men zich zorgen maken over een tweedeling in Europa en over het groeiende euroscepticisme in Centraal-Europa? Hoe kan een consensus worden gevonden over een gezamenlijke visie? En tot slot, hoe wil Polen een eerlijk deel op zich nemen van de vluchtelingenproblematiek die heel Europa aanbelangt?

Jean-Jacques De Gucht erkent dat de amendementen aan de procedureregeling voor het Grondwettelijk Hof ook elders in Europa voorkomen, maar niet allemaal tegelijk. Net die combinatie baart hem zorgen want dit zou de werking zodanig kunnen vertragen dat sommige wetten nog moeilijk door het hof gecontroleerd raken. Hoe staat de ambassadeur tegenover de lopende onderzoeken van de EU en de Raad van Europa? Zal de Poolse regering hun aanbevelingen uitvoeren? Waarom is de toezichtcommissie voor de media niet langer bevoegd voor de benoemingen bij de publieke omroep en waarom gebeurt dit voortaan rechtstreeks door de minister? Verliep het vroeger dan verkeerd? Blijft de onafhankelijkheid van de openbare omroep zo nog gewaarborgd? In welke mate kan er worden tussengekomen bij de private zenders? Zal het gevolg van dit benoemingsbeleid niet zijn dat opeenvolgende regeringen elk hun eigen mannetjes zullen plaatsen? Hoe verantwoordt de ambassadeur de nieuwe wet die de minister van Justitie tot procureur-generaal maakt? Is dat niet in strijd met de scheiding der machten?

Tot slot deelt het lid de bezorgdheid van de heer Kennes over de vluchtelingenproblematiek, die zich natuurlijk niet alleen in Polen voordoet. Zou het geen goed idee zijn om de basiswaarden van Europa in een 'democratic governance pact' –

met een jaarlijkse review in alle lidstaten – te gieten, naar analogie met het groei- en stabiliteitspact?

Rik Daems hoopt dat de ambassadeur in zijn antwoorden de bezorgdheid over de persvrijheid zal kunnen wegnemen. Kan hij meegaan in de logica van een soort van politiek pact, waardoor in een geval als dit niet meteen moet worden overgegaan tot een specifieke procedure, waarin een land zich als het ware op de strafbank lijkt te bevinden?

Katia Segers vindt dit een belangrijke kwestie, die niet alleen over Polen gaat, maar over Europa. Als voorbeelden van de internationale bezorgdheid over de overgangswet vermeldt ze onomwonden de stelling van de Internationale Federatie voor Journalisten dat deze hervormingen het einde betekenen van de onafhankelijke publieke media. Ook de Europese federatie van de publieke omroepen, de EBU, heeft haar bezorgdheid uitgesproken en wijst erop dat deze wet, ook al is ze transitair, zeer snel door het parlement werd gejaagd en dat de Poolse overheid elk juridisch advies van buitenaf weigerde.

Verontrustend aan de inhoud van de wet vindt de spreekster dat de omroepen publieke bedrijven worden, dat hun directie door de minister van Financiën wordt aangewezen, dat die directeur tegelijk ook hoofdredacteur is, en vooral dat deze wet nog maar de eerste stap is. Hetzelfde komt eraan voor het nationale nieuwsagentschap PAP. Kan de ambassadeur daar toelichting over geven, want hij heeft dat niet vermeld? Een en ander is volgens de sp.a strijdig met de Europese waarden van vrijheid en democratie. Vrije en onafhankelijke media zijn een fundamenteel onderdeel van de Europese waarden.

Welke rol zal Polen opnemen in de herziening van de Europese Mediarichtlijn, die in voorbereiding is? Wat zal het vervolg zijn na afloop van de termijn van de overgangswet? Welke zijn de bevoegdheden van de nieuwe Nationale Mediaraad en wie zal daarin worden opgenomen?

Wouter Vanbesien wijst op de onderliggende dynamiek die aan de technische kant van deze dossiers aan het werk is, met name hoe wordt macht georganiseerd. Het lid erkent dat de regering met haar absolute meerderheid enige democratische legitimiteit heeft om eigen accenten te leggen in het beleid, maar daarnaast heeft de democratie wel belang bij de blijvende onafhankelijkheid van de publieke media en het rechtssysteem. De verontwaardiging in Europa komt dan ook vooral voort uit de vrees dat de aan de orde zijnde maatregelen het institutionele tegengewicht doen afbrokkelen. Hoe staat de nieuwe Poolse meerderheid tegenover de machtsbalans die in een democratisch systeem zit? Verder sluit hij zich aan bij de al gestelde vragen over de vluchtelingen en de mogelijk coördinerende rol van Europa daarin.

Bart Caron wijst erop dat ook Vlaanderen al lang op zoek is naar neutraliteit, objectiviteit en onafhankelijkheid bij de openbare omroep. Ook hier is de aanwijzing van de CEO een gepolitiseerde zaak, maar het is niet de regering die de hoofdredacteur voor de radio en de tv kiest. Daarvoor zijn er interne procedures, die onderbouwd worden door een deontologische code en een bijhorende adviesraad, wat de objectiviteit en de neutraliteit moet garanderen. Het is de versnippering van het politieke landschap die er hier toe leidt dat het belang van de objectiviteit zo onderstreept wordt.

De berichtgeving over de nieuwe Mediawet en het Europese onderzoek baren zorgen, maar toch denkt het lid dat Europa ook op dit vlak op weg is naar grotere conformiteit. Er bestaat een richtlijn over audiovisuele media, die een aantal basisprincipes bevat over nieuws, over de rechten van de minderheid en over openbare omroepen, die een belangrijke tegenkracht zijn in een te gecommertia-

liseerd of te verzuimd medialandschap. Het lid roept ertoe op dat men in heel Europa dergelijke principes zou delen.

Tot slot heeft hij nog enkele punctuele vragen. Waarom vroegen Poolse journalisten en media om de Mediawet aan te passen? Welke problemen waren er eventueel met de oude wetgeving? Waarom benoemt de minister van Financiën en niet die van Cultuur? Als het klopt dat de directeur tegelijk ook hoofdredacteur is, is dat toch geen gezonde situatie.

Chris Janssens is met gemengde gevoelens aanwezig bij deze gedachtewisseling. Hij is enerzijds blij dat de ambassadeur de gelegenheid krijgt om te antwoorden op de aanklagers, die niet altijd met veel kennis van zaken te werk gaan, maar hij betreurt anderzijds dat in een persbericht over deze vergadering een taalgebruik werd gehanteerd waarmee Polen in de beklagdenbank wordt geduwd. Hij neemt persoonlijk afstand daarvan. Hij begrijpt ook niet waarom het Vlaams Parlement zich bemoeit met de Poolse wetgeving, die door de regering al uitgebreid is toegelicht in het Europees Parlement. Zelfs in de plenaire vergadering hier werd daar al een vraag over beantwoord.

Volgens het lid hebben de critici vooral een probleem met de conservatieve samenstelling van de Poolse regering, die nochtans over een duidelijke, democratische meerderheid beschikt. Dat moet dan ook worden gerespecteerd. Daar komt bij dat noch het Vlaamse, noch het Europese establishment het morele recht hebben om Polen lessen te geven in democratie. Hij noemt het quasimonopolie van de vakbonden, die gelieerd zijn aan politieke partijen die samen niet eens meer de helft van het electoraat in dit land vertegenwoordigen, het dwarsbomen van de publicatie van boeken of opiniestukken door leden van zijn partij en de scheefgetrokken aanwezigheidspercentages van de verschillende partijen in actua- en debatprogramma's op de Vlaamse openbare omroep.

Zou men zich niet beter zorgen maken over de democratie in bijvoorbeeld Duitsland, waar journalisten toegeven dat ze van het Merkelregime niet vrij kunnen berichten over de asielkwestie? Het lid herinnert aan het aanvankelijke stilzwijgen over vijfhonderd seksuele delicten in Keulen. Hoe democratisch is het Belgische asielbeleid, waartegen een grote meerderheid van de Vlamingen zich kant? Uit een recente peiling leidt hij af dat het beleid wordt bepaald op basis van een verwaarloosbare minderheid van 4 percent van de bevolking. Men zou beter zelf een toonbeeld van democratie zijn voor men ambassadeurs van andere landen op het matje roept.

Voorzitter *Rik Daems* wijst erop dat Vlaams Belang alleen een toegevoegd lid in de commissie heeft, maar niettemin evenveel spreektijd heeft gekregen als de vaste leden. Verder maakt de commissie Buitenlands Beleid er een punt van om dergelijke politieke debatten ook naar het Vlaams Parlement te brengen, omdat Vlaanderen haar positie ook in de wereld moet waarmaken. Het heeft daarmee trouwens het Federaal Parlement voorbijgestoken. Van op het matje roepen is hier hoe dan ook geen sprake.

3.2. Antwoorden van ambassadeur Artur Harazim

Ambassadeur *Artur Harazim* zegt dat hij als ambassadeur niet op alle vragen zal kunnen antwoorden, maar dat hij in de mate van het mogelijke wel zal proberen op alles in te gaan. Hij legt uit dat de beschrijving in de grondwet van het Grondwettelijk Hof als instelling elementen bevat die de onafhankelijkheid van dat hof garanderen. Er staat in dat de rechters voor een termijn van negen jaar worden verkozen door het parlement, dat ze onafhankelijk zijn in hun oordeel en dat de grondwet de leidraad is. Daar is niets aan veranderd en niemand stelt dat in vraag. Door nog vijf rechters aan te wijzen kort voor de parlementsverkiezin-

gen, zorgde de uittredende coalitie ervoor dat ze binnen het hof over een meerderheid van veertien tegen een beschikte. De oppositie vroeg daarom dit proces te vertragen. Verder stelt de ambassadeur voor het oordeel van de experts af te wachten die binnenkort Polen zullen aandoen.

Wat de geschiedenis van de Poolse media betreft, wijst hij erop dat tot 1989 geen vrijheid bestond en dat er censuur uitgeoefend werd. Persvrijheid is zo kostbaar voor de hele samenleving dat hij niet gelooft dat die op dat vlak toegevingen zou willen doen. Over de nieuwe wet, die nog in de ontwerpfase is, kan hij op dit moment geen specifieke vragen beantwoorden.

Een van de dingen die veranderen, is de rechtsvorm van de publieke televisie- en radio-omroepen, die thans bedrijven van burgerlijk recht zijn. Dat de minister van Financiën de directeurs benoemt, is een algemene regel voor de bedrijven die tot de Schatkist behoren. Als ze publieke rechtspersonen worden, dan verandert die situatie. De directeurs van de nationale opera of de nationale schouwburg bijvoorbeeld worden door de minister van Cultuur aangewezen. In het geval van de openbare televisie en radio is het de bedoeling dat dit gebeurt door de Nationale Mediaraad.

Het voorstel over peer reviews van de rechtsstaat in EU-lidstaten hoorde de ambassadeur al van minister van Buitenlandse Zaken Didier Reynders en hij heeft begrepen dat België hierover een non-paper zal indienen in februari 2016. Het Poolse standpunt zal op dat moment bekendgemaakt worden. Hij erkent dat er een zekere behoefte aan een dergelijke review – zoals bij de VN – bestaat. Op dit moment bestaat alleen de sterke bepaling in artikel 7 van het EU-verdrag, die kan leiden tot de schorsing van het stemrecht van een lidstaat, maar niets dat daaraan voorafgaat. De Europese Commissie maakte daarom in 2014 een bepaalde procedure bekend, die thans ten aanzien van Polen wordt toegepast, al heeft dat land ernstige vragen bij de wettelijke basis ervan. Dat deed ook de juridische dienst van de Europese Raad en daarom werd zij ook niet officieel aanvaard door de lidstaten en bleef zij beperkt tot een interne communicatie. De discussie gaat voort en leidt mogelijk tot de vastlegging van een mechanisme.

Wat de mogelijke Brexit betreft, wil Polen dat het Verenigd Koninkrijk in de EU blijft. Nadat de voorzitter van de Raad gisteren een compromisvoorstel indiende, hebben de lidstaten tijd nodig om de details te bestuderen. Conclusies worden getrokken door de staatshoofden en regeringsleiders in februari 2016. Het is van belang dat dit tot geen enkele discriminatie leidt. Polen is bang dat er twee categorieën van lidstaten zouden ontstaan maar doet alles wat het kan om de Unie één te houden.

Migratie en vluchtelingen vormen een moeilijk onderwerp, dat hier vandaag niet op de agenda staat. Er moet een onderscheid worden gemaakt tussen economische migranten en vluchtelingen, ook al komen ze vermengd aan in de EU. Verder is het asielbeleid nog steeds een nationale bevoegdheid. In de herfst van 2015 besliste de Europese Raad tot de hervestiging van 160.000 vluchtelingen, van wie 7000 in Polen. De huidige Poolse regering houdt zich aan die belofte, maar die is niet van toepassing op economische migranten. In Polen woont nu al een zeer grote groep buitenlandse werknemers. In het afgelopen jaar kregen 600.000 Oekraïners de toestemming om zich in Polen te vestigen en er te werken. Daarmee is volgens experts de absorptielimiet voor nieuwe arbeidskrachten bereikt.

Er is geen eenvoudig antwoord op het migratieprobleem, dat niet beperkt is tot vestiging en accommodatie. Er is ook de vraag naar de verantwoordelijkheid voor de Europese buitengrenzen. Polen doet zijn werk. Wie daar de aanvaarding door Polen van Europese subsidies tegenoverstelt, verwacht verschillende beleidsdo-

meinen met verschillende doelstellingen. Iedereen moet solidair zijn maar er een competitie van maken, leidt niet noodzakelijk tot de gewenste resultaten.

De ambassadeur meldt tot slot nog dat wie meer gedetailleerde informatie wil over de Mediawet, welkom is op de ambassade. Hij wijst er wel nogmaals op dat het wetgevende proces nog maar pas begonnen is en tijd vergt, maar erkent het belang ervan.

Rik DAEMS,
voorzitter

Karin BROUWERS
Jan VAN ESBROECK
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CEO	chief executive officer
EBU	European Broadcasting Union
EU	Europese Unie
PAP	Polska Agencja Prasowa
TVN	TV Nowa
TVP	Telewizja Polska
VN	Verenigde Naties
WDR	Westdeutscher Rundfunk